1. Sammendrag

PIR er glad for at denne saken nå endelig kommer opp. PIR har arbeidet siden 2023 for å komme videre med temaet.

PIR vil belyse de økonomiske forskjellene mellom idrettslag som eier og drifter egne anlegg, og idrettslag som får idrettsanlegget stilt til disposisjon fra kommunen. Formålet er å synliggjøre ulikheter i økonomisk byrde og foreslå endringer, slik at man får ordninger, som gjør at idrettslagene best mulig kan bidra til kommunens mål for Porsgrunn-samfunnet.

Forskjellene dreier seg primært om:

- Driftskostnader (vedlikehold, strøm, forsikring og renovasjon)
- Investeringskostnader (investering, oppgraderinger, utvidelser og lånekostnader)
- Administrative kostnader (regnskap, avtaleforvaltning og rapportering)
- Ikke minst – stor organisatorisk slitasje med arbeid som ikke skaper aktivitet

Det anbefales at man tar en helhetlig vurdering av kommunens tilskuddsordninger, mulige oppgaver som kommunen kan bidra med og kommunens gebyrer. Målet er å sikre en mer rettferdig fordeling av ressurser og mest mulig like vilkår for alle idrettslag i kommunen. I tillegg så vil endringer føre til at atskillig mer ressurser, både i form av penger og dugnadstimer, kan gå til å rekruttere og skape aktivitet i anleggene. Dermed så vil idretten kunne bedre bidra til å redusere kommunens helse og utenforskaps-kostnader. **«Det er bedre å bygge barn enn å reparere voksne».**

2. Bakgrunn

Plan og bygningsloven §3.1 rammer inn Porsgrunns kommune ansvar og oppgaver, overfor rollen som idretten har i samfunnet. *Legge til rette for god forming av bygde omgivelser, gode bomiljøer og gode oppvekst- og levekår, fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet* er to punkter i denne paragrafen. Både tidligere stortingsmeldinger (*Stm. 26 (2011-2012) Den norske idrettsmodellen)* og nyere forskning *(Ny rapport: Anslår idrettens helsegevinst i Innlandet til 13 milliarder kroner!)* – forteller hvor viktig idretten er, og hva den betyr for Porsgrunn-samfunnet.

Det har de siste årene kommet flere innspill fra idrettslag til Porsgrunn idrettsråd om at det er store ulikheter hvordan Porsgrunn kommune støtter idrettslagene i Porsgrunn. I hovedsak handler det om de store økonomiske forskjellene mellom idrettslag som må bygge og drifte egne anlegg – og de idrettslagene som får idrettsanlegg stilt til disposisjon fra kommunen.

Det er også flere tilfeller der kommunens bruk av idrettslagseide anlegg i skoledrift o.l. – påfører slitasje og andre driftskostnader for de som har egne anlegg.

Dugnadsviljen i frivilligheten er nedadgående. Meldinger fra idrettslag forteller at man nå er lei av å bruke tid på å skaffe stadig mer penger til strøm, vedlikehold og drift av anlegg. Man ønsker å bruke tid på å rekruttere, skape og lede aktivitet for barn, unge og voksne.. Derfor vurderer nå idrettslag om å kutte i tilbud og nedskalere. Sett oppimot forskning – så vet man at da blir det mer utenforskap, flere unge uten tilhørighet, dårligere helse og dermed økte utgifter for kommunen. Politiet er klare i sine råd – forebygging er avgjørende for å hindre kriminalitet. Idretten er en av de viktigste arenaene for å forebygge.

2.2 Gjeldende praksis

I dag finnes to hovedmodeller for idrettsanlegg i kommunen:
Kommunale anlegg: Idrettslag får bruke anlegg (f.eks. haller, baner) gratis eller mot symbolsk leie, mens kommunen står for drift og vedlikehold.

Idrettslagseide anlegg: Idrettslaget eier anlegget og må dekke alle kostnader knyttet til drift, vedlikehold og investeringer.

Derfor reises spørsmålet om rettferdig ressursfordeling og mest mulig like rammevilkår for idrettslagene.

3. Økonomiske forskjeller

3.1 Driftskostnader

Kostnadspost	Strøm/Varme	Vedlikehold	Forsikring	Renovasjon
Kommunalt eid	Dekkes av kommune	Dekkes av kommune	Dekkes av kommune	Dekkes av kommune
Idrettslagseid	Dekkes av idrettslag	Dekkes av idrettslag	Dekkes av idrettslag	Dekkes av idrettslag

I tillegg kommer driftstjenester som vask og vaktmestertjenester.

For et idrettslagseide anlegg viser undersøkelsen at driftskostnader ligger på mellom 60 - 750.000, - per år. Dette er utgifter idrettslag som bruker kommunens idrettsanlegg til sin aktivitet ikke har.

3.2 Investeringskostnader

Idrettslag som må bygge egne anlegg har i tillegg store investerings- og finanskostnader. Både ved etableringen av anlegget og ved seinere oppgraderinger eller større vedlikeholdstiltak.
Som et eksempel så vil et idrettslag som har en investering på 10 millioner kroner sitte igjen med et behov for egenfinansiering på ca. 5 millioner, etter mva-kompensasjon og spillemiddel tildeling. De fleste idrettslag i Porsgrunn må ta opp dyre lån i tillegg til å bruke egenkapital som er opptjent via dugnadsarbeid.

Med dagens rente vil et lån på 5 millioner som skal nedbetales over 20 år – medføre årlige avdrag og renter på over 350.000, -, i 20 år! I tillegg så kommer årlige drifts- og vedlikeholdskostnader.

I tillegg så er det en rekke gebyrer som må betales til Porsgrunn kommune i forbindelse med etableringer.

5. Anbefalinger

5.1 Justering av tilskuddsordninger
Øke tilskudd til idrettslag med egne anlegg for å kompensere for drifts- og investeringskostnader.
Innføre en standardisert støtteordning basert på anleggsstørrelse og/eller brukermengde – i form av enten medlemmer eller aktivitet.

5.2 Samarbeid om vedlikehold
Opprette felles vedlikeholdsavtaler der kommunen bidrar med oppgaver som brøyting, gressklipp, materialer og andre oppgaver eller ytelser til idrettslag som har egne anlegg. Dette vil redusere den økonomiske belastningen på drifts- og vedlikeholdsutgifter.

5.3 Fritak av offentlige gebyrer.
Idrettslag må i dag betale kommunale gebyrer til byggesak, vann og avløp og renovasjon. Dette er gebyrer der kommunen tar tilbake mye mer enn det som gis i årlige tilskudd til idrettslag med idrettslagseide anlegg. Dette er gebyrer som kommunen har kontroll på og kan brukes som virkemiddel for å redusere den økonomiske belastningen på driftsutgifter.

5.4 Leieavtaler der skoler og barnehager bruker idrettslagseide anlegg.
Opprette leieavtaler der kommunen betaler for reelle kostander i forbindelse med skoler, barnehagers og SFOs bruk av idrettslagseide anlegg.

5.5 Porsgrunn idrettsråd ber hovedutvalg for barn, unge og kultur – være tydelige i sin bestilling til administrasjon, på en ny politisk sak med konkrete tiltak raskt. Som sagt så har PIR arbeidet i svært lang tid for at administrasjon skulle løfte denne saken politisk.